

FUZJE I PRZEJĘCIA W SEKTORZE BANKOWYM W POLSCE W LATACH 2009–2013

Agnieszka Gałęcka

Katedra Ekonomii i Zarządzania

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Abstrakt. W opracowaniu dokonano analizy fuzji i przejęć w sektorze bankowym w Polsce oraz określono ich wpływ na strukturę sektora i jego koncentrację. Okres badań obejmował lata 2009–2013. W analizowanym sektorze stwierdzono rosnącą koncentrację kapitałową w formie fuzji i przejęć i wszystko wskazuje na to, że taka tendencja będzie się utrzymywała w kolejnych latach. Dominujący udział w polskim sektorze bankowym mają podmioty kontrolowane przez inwestorów zagranicznych, aczkolwiek w badanym okresie odnotowano nieznaczny spadek w tym zakresie. W badanym okresie na skutek dokonanych fuzji i przejęć stwierdzono wzrost koncentracji sektora bankowego.

Słowa kluczowe: sektor bankowy, fuzja, przejęcie, konsolidacja, koncentracja

WSTĘP

Od początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku polski sektor bankowy ulega ciągłym przemianom, polegającym głównie na procesach konsolidacji i koncentracji. W ostatnich latach konsolidacja w sektorze bankowym jest zjawiskiem postępującym i uważana jest za jedną z przyczyn wybuchu kryzysu finansowego i gospodarczego w latach 2008–2010. Proces ten wywołuje nagłe i często nieprzewidziane skutki zarówno w obszarze rynku finansowego, jak i w całej gospodarce [Świetlik 2012].

W polskiej literaturze bardzo często w odniesieniu do procesów fuzji i połączeń banków stosuje się określenie „konsolidacja” lub „procesy konsolidacyjne”. Konsolidacja (od łacińskiego *consolidato*) oznacza jednoczenie, zespalanie, umoc-

nienie, utrwalanie [Stępień 2004]. Określana jest jako fuzja lub pewnego rodzaju współpraca dwóch lub kilku banków w celu zachowania lub zwiększenia ich konkurencyjności [Cichy 2005].

Jaworski [2001] konsolidację banków określa jako ich łączenia kapitałowe oraz kapitałowo-organizacyjne. Wskazuje on także, że jest to proces wzmacniania potencjału strategicznego banków [Jaworski 2000].

Konsolidacja krajowego systemu bankowego polega na umacnianiu potencjału strategicznego polskich banków przez wykorzystanie możliwości jakie powstają w wyniku kapitałowej oraz organizacyjnej formy holdingu finansowego, zrzeszenia banków spółdzielczych, fuzji, franczyzingu i innych form organizacyjno-kapitałowych koncentracji kredytowych [Solarz 1993].

W procesie połączeń banków w Polsce można wyodrębnić pewne etapy:

- Etap I do 1996 roku – fuzje i przejęcia miały charakter głównie sanacyjny.
- Etap II od 1997 do 1999 – dominowały fuzje i przejęcia jednostek w dobrej sytuacji ekonomicznej oraz konsolidacja odgórna.
- Etap III po 1999 roku – występuje głównie konsolidacja właścicielska polegająca głównie na połączeniu spółki-matki ze spółką-córką. Dużą rolę zaczął odgrywać kapitał zagraniczny [Baszyński 2011].

Na procesy konsolidacyjne banków ma wpływ przede wszystkim liberalizacja rynków finansowych, postępująca deregulacja sektora finansowego, zmniejszanie ochrony państwa nad rynkiem finansowym oraz wzrastająca konkurencja na tym rynku. Czynniki te powodują, że w okresie globalizacji banki poszukują możliwości wzrostu. Taką możliwością są fuzje i przejęcia, które przyczyniają się do zwiększenia wartości banku i jego udziału w rynku [Stępień 2004].

Fuzje (mergers) to jedna z form współpracy między firmami, które postanowiły wspólnie prowadzić działalność, dzięki integracji i połączeniu swoich zasobów oraz umiejętności. W wyniku fuzji powstaje nowy podmiot ekonomiczny, który jest następcą prawnym połączonych firm. W rezultacie fuzji może powstać nowy podmiot lub też jedno przedsiębiorstwo zostaje inkorporowane (przyłączone) do drugiego. Przejęcie (acquisition) jest to zaś przeniesienie kontroli nad działalnością gospodarczą przedsiębiorstwa z jednej do drugiej grupy inwestorów, np. poprzez zakup akcji, zakup aktywów bądź prywatyzację spółki [Szczepankowski 2000]. Można wyróżnić przejęcia przyjazne i wrogie. Pierwsze odbywa się za zgodą i w drodze uchwały przejmowanego banku. Natomiast drugie występuje wówczas gdy inwestor zwraca się wprost do właścicieli przejmowanego banku, pomijając kierownictwo w procesie realizacji transakcji [Zgorzelski 1998].

W literaturze przedmiotu często pojęcia fuzja oraz przejęcie stosowane są łącznie jako „fuzje i przejęcia” (M&A). Wynika to z faktu, że w wielu przypadkach zjawiska te występują równolegle i trudno jest wskazać dokładne granice między fuzją a przejęciem. W związku z powyższym w niniejszym opracowaniu w stosunku do procesów integracyjnych stosowano określenie „fuzje i przejęcia”.

Połączenia banków mogą mieć różny charakter w zależności od przebiegu oraz charakteru tych operacji. Wyróżnia się:

- Fuzje dwóch lub większej liczby banków – na skutek połączenia powstaje nowa jednostka, która przejmuje wszystkie zobowiązania i należności, oddziały i klientów łączonych jednostek.
- Przejmowanie przez silniejszy i większy bank instytucji mniejszej i słabszej kapitałowo – bank silniejszy przejmuje aktywa i pasywa oraz należności zagrożone i podejmuje działania na rzecz poprawy sytuacji finansowej jednostki. Bank przejmujący ponosi pewne korzyści, np. powiększa liczbę placówek i klientów.
- Zakup udziałów w kapitale akcyjnym banku – następuje z inicjatywy nabywcy, który jest dostatecznie silny kapitałowo i prowadzi ekspansywną politykę zmierzającą do powiększenia obszaru działania. Może to być forma wchodzenia na nowe rynki finansowe i zwiększania sieci placówek.
- Tworzenie bankowych holdingów i grup kapitałowych (zespołów podmiotów, w których podmiot dominujący posiada kluczowe pakiety jednostek podporządkowanych). Holding bankowy to forma współpracy, w której jednostką dominującą jest spółka holdingowa nieprowadząca działalności bankowej oraz zarządzająca pakietami akcji podporządkowanych jednostek. Natomiast kapitałowa grupa bankowa jest zespołem złożonym z banku dominującego posiadającego kluczowe pakiety akcji oraz banków podporządkowanych.
- Tworzenie konglomeratów finansowych – tworzenie pewnego rodzaju grup bankowych, w których skład wchodzi banki depozytowo-kredytowe, banki inwestycyjne i instytucje ubezpieczeniowe. Tego typu operacje konsolidacyjne związane są z poszerzaniem zakresu działania.
- Zrzeszanie się małych banków w celu prowadzenia współpracy z dużym. Dotyczy to np. banków spółdzielczych czy lokalnych kas oszczędnościowych [Stępień 2004].

Motywy fuzji i przejęć w polskim sektorze bankowym to przede wszystkim chęć zwiększenia efektywności działalności. Celem konsolidacji banków jest m.in. rozszerzenie asortymentu oferowanych produktów, zmniejszenie kosztów, zwiększenie liczby placówek, zwiększenie ilości klientów, poprawienie jakości portfela kredytowego, skoncentrowanie funduszy własnych jednostek łączących się, czy podniesienie standardów pracy połączonego banku [Kraciuk 2006].

Główne przyczyny fuzji i przejęć w Polsce to:

- niewystarczający poziom funduszy własnych banków,
- zwiększenie zakresu działalności,
- chęć powiększenia udziału w rynku i w dalszej perspektywie zwiększenia ceny oferowanych produktów,
- zagrożenie upadłością banków o trudnej sytuacji finansowej,

- konkurencja ze strony innych banków, w tym banków zagranicznych,
- globalizacja rynków finansowych,
- możliwość osiągnięcia przez bank korzyści wynikających z synergii,
- przewidywany wzrost efektywności,
- polityka gospodarcza państwa,
- zmiany w otoczeniu gospodarczym wynikające z wdrażania innowacji technologicznych [Lewandowski 2001].

W polskiej bankowości spółdzielczej, zdaniem zarządzających bankami, do procesów łączeniowych przyczyniło się przede wszystkim wprowadzenie progów kapitałowych oraz niskie fundusze własne. Fuzje z innymi bankami przyczyniły się do osiągnięcia poszczególnych progów kapitałowych [Kot-Zacharuk 2012].

Konsolidacja może powodować wzrost efektywności banków. Fuzje i przejęcia powodują realokację kapitału, chronią banki przed likwidacją, są sposobem na restrukturyzację, powodują wzrost wartości podmiotów słabych, ale także wiążą się z kosztami związanymi z osiągnięciem zamierzonego efektu [Kot-Zacharuk 2012]. Zdaniem Iwanicz-Drozdowskiej [2001], wyniki badań w zakresie poprawy efektywności działania banków w przypadku operacji fuzji i przejęć nie są jednoznaczne. Efektywność tych procesów zależy od wielu czynników niemierzalnych, w tym sprawności przeprowadzania i akceptacji ze strony kadry podmiotów zaangażowanych. Dużą rolę we wzroście rynku fuzji i przejęć obok czynników makroekonomicznych odgrywają czynniki mikroekonomiczne. Badania wskazują, że w wielu przypadkach procesy koncentracji nie przyczyniły się do poprawy podstawowych wskaźników ekonomicznych, co świadczy o tym, że ich motywy mogły być także pozaekonomiczne, wynikające ze strategii działania przedsiębiorstw krajowych lub korporacji transnarodowych [Krasiuk 2010].

Przemiany w polskim sektorze bankowym po 1989 roku doprowadziły do zmniejszenia się liczby banków oraz zmian w udziale poszczególnych grup banków w sektorze. W rezultacie gwałtownie wzrosła liczba banków z przewagą kapitału zagranicznego, natomiast zmniejszył się udział banków kontrolowanych przez Skarb Państwa i Narodowy Bank Polski [Krasiuk 2006].

Aktywność banków w zakresie fuzji i przejęć jest także czynnikiem kształtującym finansowanie kredytowe dla przedsiębiorstw w ujęciu globalnym. Konsolidacja banków zwiększa ich dokładność w ocenie pożyczkobiorców, co wpływa na zmniejszenie ilości kredytów i powoduje zwiększenie efektywności działalności kredytowej. Konsolidacja sektora bankowego nie zawsze jest dobrą informacją dla klientów. Im mniej podmiotów i im stają się one silniejsze, tym gorsza konkurencyjność i być może gorsza oferta.

CEL I METODY BADAŃ

Celem opracowania było określenie skali procesów konsolidacyjnych w sektorze bankowym w Polsce i wpływu fuzji i przejęć na jego strukturę. Okres badań obejmował lata 2009–2013. W artykule dokonano analizy fuzji i przejęć banków w badanym okresie oraz przedstawiono podstawowe wskaźniki struktury sektora bankowego.

Analizy struktury sektora dokonano na podstawie m.in. liczby podmiotów prowadzących działalność bankową, udziału w aktywach sektora banków kontrolowanych przez inwestorów krajowych i zagranicznych oraz wskaźników koncentracji. Do określenia poziomu koncentracji zastosowano następujące wskaźniki:

- Wskaźnik Herfindahla-Hirschmana (HHI) – miara koncentracji rynku liczona jako suma kwadratów udziałów poszczególnych uczestników rynku¹.
- CR5, CR10, CR15 – udział w aktywach sektora pięciu, dziesięciu i piętnastu największych banków.

Wykorzystany materiał empiryczny pochodził z raportów Komisji Nadzoru Finansowego oraz danych Narodowego Banku Polskiego.

WYNIKI BADAŃ

W latach 2009–2013 w polskim sektorze bankowym doszło do kilkunastu fuzji i przejęć, co wpłynęło na poziom koncentracji sektora. W 2009 roku odnotowano dwie fuzje banków komercyjnych. Dokonano fuzji prawnej i operacyjnej Fortis Banku Polska SA i Dominet Banku S.A. Połączony Bank (Fortis Bank Polska S.A.) ukształtował się na 14 pozycji pod względem aktywów, których wartość w I kwartale 2009 roku wynosiła 23 mld zł, posiadał 270 placówek, 37 2825 klientów indywidualnych i 27 840 klientów instytucjonalnych. W tym roku doszło także do połączenia Banku BPH S.A. i GE Money Banku S.A. poprzez przeniesienie całego majątku GE Money Banku na Bank BPH, z równoczesnym podwyższeniem kapitału zakładowego Banku BPH o nową emisję akcji połączeniowych, które Bank BPH przyznał akcjonariuszom GE Money Banku. Kapitał zakładowy Banku BPH S.A. został podwyższony średnio o 33 mln złotych.

W 2010 roku doszło do połączenia Getin Bank S.A. z Noble Bank S.A. W rezultacie czego powstał Getin Noble Bank S.A., polski bank z przewagą polskiego kapitału notowany na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Bank ten w 2010 roku dysponował 510 placówkami bankowymi i był ósmym bankiem w Polsce pod względem wartości aktywów. Ponadto nastąpiło połączenie Santander

¹Wartość wskaźnika HHI zawiera się pomiędzy 0 a 1. Im większe wartości, tym większa koncentracja rynku.

Consumer Banku S.A. z AIG Bank Polska S.A. i przejęcie przez Fortis Bank Polska S.A. aktywów klientów BNP Paribas S.A. oddział w Polsce.

W 2011 roku odnotowano 3 fuzje i przejęcia banków komercyjnych. Doszło do przejęcia AIG Bank Polska przez Santander Consumer Bank. W rezultacie powstał jeden bank pod nazwą i logo Santander Consumer Banku S.A., znajdujący się w piętnastce największych banków w Polsce. Powiększony Santander posiadał 250 placówek, portfel kredytów o wartości ok. 12 mld zł i depozyty na kwotę blisko 4 mld zł. Ponadto w tym samym roku Santander Consumer Bank S.A. przejął pakiet 70% akcji Banku Zachodniego WBK S.A. od irlandzkiej grupy kapitałowej AIB. W październiku doszło do połączenia ING Banku Hipotecznego z ING Bankiem Śląskim poprzez przeniesienie na ING Bank Śląski całego majątku ING Banku Hipotecznego. W związku z tym, że ING Bank Śląski posiadał wszystkie akcje ING Banku Hipotecznego, nie doszło do podwyższenia kapitału zakładowego.

W 2011 roku zaszły pewne zmiany w bankowości spółdzielczej, a mianowicie doszło do fuzji dwóch zrzeszeń banków spółdzielczych – Mazowieckiego Banku Regionalnego z Gospodarczym Bankiem Wielkopolskim. W rezultacie powstała Spółdzielcza Grupa Bankowa (SGB-Bank S.A.), która dysponowała sumą bilansową sięgającą 10 mld zł oraz funduszami własnymi w wysokości 500 mln zł.

W kolejnym analizowanym roku proces konsolidacji sektora bankowego postępował. Doszło m.in. do połączenia Polbank EFG S.A. z Raiffeisen Bank Polska S.A. W rezultacie powstał Raiffeisen Bank Polska S.A. działający pod marką Raiffeisen Polbank, który znalazł się w pierwszej dziesiątce największych banków w Polsce (wartość aktywów na koniec 2012 roku to ponad 54 mld zł). Ponadto połączył się Getin Noble Bank S.A. z Get Bank S.A., a powstały w wyniku fuzji bank zaczął funkcjonować pod nazwą Getin Noble Bank. Połączenie banków nastąpiło przez przeniesienie całego majątku Getin Noble Bank na Get Bank z równoczesnym podwyższeniem kapitału zakładowego. Getin Noble Bank stał się drugim pod względem aktywów największym bankiem z większościowym polskim kapitałem i trzecią największą pod względem przychodów ze sprzedaży (po PKO BP i PZU) polską instytucją finansową na rynku. Ponadto w 2012 roku doszło do dwóch połączeń w sektorze spółdzielczym.

Rok 2013 można nazwać rokiem bankowych fuzji, których było najwięcej w analizowanym okresie. Doszło m.in. do fuzji Banku Zachodniego WBK i Kredyt Banku. W rezultacie Bank Zachodni WBK S.A. stał się następcą prawnym i wstąpił we wszystkie prawa, jak również obowiązki Kredyt Banku. W efekcie tego połączenia powstał trzeci co do wielkości bank w Polsce pod względem aktywów, portfela kredytowego i depozytów (na koniec pierwszego kwartału 2013 aktywa ogółem Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. wyniosły 103,5 mld zł, co było wzrostem w skali kwartału o 72,5%). Bank Zachodni WBK dysponuje siecią ok. 1000 placówek i obsługuje 3,5 mln klientów.

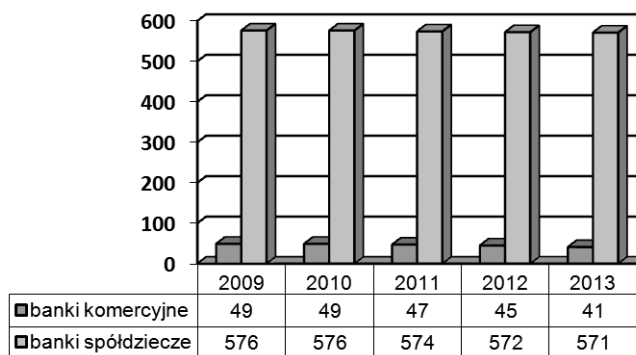
W 2013 roku doszło do zmian w Grupie BRE Banku, a mianowicie doszło do połączenia BRE Banku, Multi Banku i mBanku. Fuzja ta miała na celu głównie obniżenie kosztów marketingu i reklamy. Ponadto nastąpiło połączenie Credit Agricole Bank Polska S.A. i Credit Agricole Corporate and Investemnt Bank oddział w Polsce poprzez nabycie oddziału inwestycyjno-korporacyjnego przez Credit Agricole Bank Polska S.A. Obie spółki należały do francuskiej grupy finansowej Credit Agricole.

Kolejną transakcją w sektorze bankowym związaną z fuzjami i przejęciami było zawarcie porozumienia pomiędzy Grupą BNP Paribas i Grupą Rabobank w sprawie nabycia akcji Banku Gospodarki Żywnościowej S.A. przez Grupę BNP Paribas za kwotę 4,2 mld zł. W połowie roku rozpoczął się także proces przejęcia Nordea Bank Polska, Nordea TunŻ i Nordea Finance Polska przez Bank PKO BP.

Komisja Nadzoru Finansowego zezwoliła także na połączenie Deutsche Bank Polska S.A. oraz Deutsche Bank PBC S.A., które prawnie i organizacyjnie nastąpiło w styczniu 2014 roku. Z aktywami na poziomie niemal 35 mld złotych, Deutsche Bank Polska S.A. należy obecnie do pierwszej piętnastki największych banków w Polsce.

W 2013 roku doszło do połączenia dwóch Banków Spółdzielczych. Warto zaznaczyć, że z wyjątkiem Krakowskiego Banku Spółdzielczego, wszystkie banki spółdzielcze zrzeszone były w Banku Polskiej Spółdzielczości w Warszawie lub Spółdzielczej Grupie Bankowej – Banku w Poznaniu.

Na rysunku 1 przedstawiono liczbę banków prowadzących działalność w badanym okresie.

RYСУNEK 1. Liczba banków w latach 2009–2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KNF.

W latach 2009–2013 stwierdzono spadek liczby banków w Polsce z 645 do 612, tj. o 13 podmiotów. Liczba banków komercyjnych zmniejszyła się z 49 na koniec 2009 roku do 41 na koniec 2013 roku. Natomiast liczba banków spółdziel-

czych w analizowanych latach zmniejszyła się o 5 podmiotów. Spadek liczby banków w Polsce wynikał głównie z fuzji i przejęć, które w tym okresie zostały przeprowadzone w tym sektorze.

W tabeli 1 przedstawiono udział w aktywach sektora banków kontrolowanych przez inwestorów krajowych i banków kontrolowanych przez inwestorów zagranicznych. W badanym okresie odnotowano wzrost udziału w aktywach banków kontrolowanych przez inwestorów krajowych z 31,9% w 2009 roku do 36,8% w 2013 roku, co należy uznać za tendencję pozytywną. W latach 2009–2013 liczba banków kontrolowanych przez inwestorów krajowych nie zmieniła się i wynosiła 10 banków komercyjnych i wszystkie banki spółdzielcze, z czego Skarb Państwa kontrolował 4 banki komercyjne. Na koniec 2013 roku inwestorzy zagraniczni kontrolowali 31 banków komercyjnych i wszystkie oddziały instytucji kredytowych. Wśród inwestorów zagranicznych dominującą rolę odgrywali inwestorzy z Włoch (13,1%), Niemiec (10,3%), Holandii (8,9%) i Hiszpanii (8,5%). Duży udział banków kontrolowanych przez inwestorów zagranicznych w aktywach sektora spowodowany był procesami konsolidacji systemu bankowego zachodzącymi od początku lat 90. ubiegłego wieku, w których aktywnie uczestniczyły banki zagraniczne. Dzięki temu opanowały przeważającą część polskiego sektora bankowego.

TABELA 1. Udział w aktywach sektora w latach 2009–2013 (%)

Banki kontrolowane przez inwestorów:	Lata				
	2009	2010	2011	2012	2013
krajowych	31,9	33,8	35,0	36,4	36,8
zagranicznych	68,1	66,2	65,0	63,6	63,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KNF i NBP.

Fuzje i przejęcia w sektorze bankowym oraz stały rozwój bankowości elektronicznej przyczyniły się m.in. do spadku zatrudnienia w bankach z 175,2 tys. osób w 2009 roku do 174,3 tys. osób w 2013 roku. Ponadto w 2013 roku, w porównaniu z 2012 rokiem, odnotowano zmniejszenie sieci sprzedaży o 115 placówek.

W tabeli 2 przedstawiono wskaźniki koncentracji sektora bankowego w latach 2009–2013. W badanym okresie odnotowano wzrost wskaźników koncentracji w sektorze, co jest skutkiem konsolidacji w ramach grup kapitałowych. Wskaźnik Herfindahla-Hirschmana (HHI) kształtował się w przedziale od 0,0569 w 2010 roku do 0,0599 w 2013 roku. HHI poniżej 0,1 wskazuje na rynek nieskoncentrowany. Wskaźnik na poziomie 0,0599 świadczy o tym, że rynek jest konkurencyjny. Wyraźny wzrost koncentracji odnotowano w 2013 roku w stosunku do 2012 roku, co było skutkiem fuzji i przejęć w tym okresie. Szczególnie wyraźny wzrost był w przypadku udziału w rynku piętnastu największych banków – z 77,5 do 84,1%, tj. o 6,6 pkt%. W 2013 roku, w stosunku do 2012 roku, udział dziesięciu

TABELA 2. Wskaźniki koncentracji aktywów sektora bankowego w latach 2009–2013 (%)

Wskaźnik	Lata				
	2009	2010	2011	2012	2013
HHI	0,0579	0,0569	0,0577	0,0580	0,0599
CR5	44,2	43,9	44,3	45,0	46,1
CR10	63,5	63,0	63,4	64,6	67,3
CR15	74,1	74,9	74,2	77,5	84,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KNF.

największych banków w aktywach sektora wzrósł z 64,6 do 67,3%, a pięciu największych – z 45,0 do 46,1%.

Koncentracja w sektorze bankowym w Polsce jest relatywnie niska. Z danych Europejskiego Banku Centralnego wynika, że wskaźnik udziału pięciu największych banków w aktywach sektora w badanym okresie był jednym z najniższych w całej Unii Europejskiej, aczkolwiek w 2013 roku sytuacja uległa znacznej poprawie. Mając na uwadze fuzje i przejęcia, które zostaną sfinalizowane w najbliższym czasie, można zakładać, że poziom koncentracji sektora będzie nadal wzrastał.

WNIOSKI

W opracowaniu przedstawiono procesy konsolidacyjne (fuzje i przejęcia) w sektorze bankowym w Polsce w latach 2009–2013 i ich wpływ na strukturę sektora i jego koncentrację. Na podstawie przeprowadzonych analiz można sformułować następujące wnioski:

1. W badanym okresie obserwowany był postęp procesów konsolidacji w sektorze bankowym w Polsce, co wynika m.in. z globalizacji rynków finansowych, wzrastającej konkurencji, procesów deregulacji i liberalizacji oraz rozwoju technologicznego.
2. Można zakładać, że procesy konsolidacji w sektorze bankowym w Polsce będą postępowały, co jest wynikiem wzrastającej aktywności w zakresie fuzji i przejęć. W rezultacie liczba banków ulegnie zmniejszeniu, co spowoduje spadek konkurencji i wzrost dominacji kilku największych podmiotów na rynku.
3. W badanych latach w sektorze bankowym w Polsce stwierdzono dominujący udział banków kontrolowanych przez podmioty zagraniczne. W 2013 roku 63,2% aktywów sektora należało do banków kontrolowanych przez inwestorów zagranicznych, aczkolwiek wskaźnik ten zmniejszył się w ostatnich latach. Duży udział kapitału zagranicznego w polskim sektorze bankowym był jedną z przyczyn jego rozwoju. Jednak zbyt silna pozycja zagranicznych

inwestorów może spowodować uzależnienie krajowych spółek od reguł narzucanych przez strategicznych partnerów.

4. W latach 2009–2013 fuzje i przejęcia spowodowały wzrost wskaźników koncentracji, aczkolwiek ich poziom jest nadal dość niski w porównaniu do innych krajów Unii Europejskiej. Udział w rynku pięciu i dziesięciu największych banków można jednak uznać za zbliżony do optymalnego, biorąc pod uwagę zachowanie odpowiedniej konkurencji na rynku i stabilność sektora bankowego.

Spis literatury

- BASZYŃSKI A.: *Fuzje i przejęcia w sektorze bankowym a struktura konkurencyjna rynku usług bankowych w Polsce od roku 2004*. „Ekonomia i Prawo”, Wydaw. Nauk. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2011, tom VII.
- CICHY J.: *Konsolidacja banków w Polsce – próby oceny szans i zagrożeń*. [w] M. Zalewska (red.), Bankowość, Wydawnictwo SGH, Warszawa 2005.
- IWANICZ-DROZDOWSKA M.: *Fuzje i przejęcia w sektorze bankowym*. „Bezpieczny Bank”, Wydawnictwo Bankowy Fundusz Gwarancyjny, Warszawa 2011, nr 1/2 (12/13)/2011.
- JAWORSKI W.L.: *Bankowość. Podstawowe założenia*, Poltex, Warszawa 2001.
- JAWORSKI W.L.: *Współczesny bank*. Poltex, Warszawa 2000.
- KOT-ZACHARUK A.: *Procesy konsolidacji w opiniach zarządzających bankami spółdzielczymi*. Zeszyty Naukowe SGGW, Ekonomia i Organizacja Gospodarki Żywnościowej, Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2012, nr 99.
- KRACIUK J.: *Procesy konsolidacji w polskim sektorze bankowym*. Problemy Rolnictwa Światowego, Warszawa 2006, tom XV.
- KRACIUK J.: *Rola fuzji i przejęć w procesach koncentracji w polskim przemyśle spożywczym*. Rozprawy Naukowe i Monografie, Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2010.
- LEWANDOWSKI M.: *Fuzje i przejęcia w Polsce na tle tendencji światowych*. WIG-Press, Warszawa 2001.
- SOLARZ J.K.: *Konsolidowanie się systemów bankowych*. Fundacja Edukacji i Badań Bankowych, Warszawa 1993.
- STĘPIEŃ K.: *Konsolidacja a efektywność banków w Polsce*. Wydawnictwo CeDeWu, Warszawa 2004.
- SZCZEPANKOWSKI P.J.: *Fuzje i przejęcia. Techniki oceny opłacalności i sposoby finansowania*, PWN, Warszawa 2000.
- ŚWIETLIK J.: *Fuzje i przejęcia w sektorze bankowym w Europie (UE-25) jako czynnik wpływający na finansowanie przedsiębiorstw w ujęciu makro*. Zeszyty Naukowe Kolegium Gospodarki Światowej, Warszawa 2012, nr 33.
- ZGORZELSKI Z.: *Przesłanki i uwarunkowania fuzji banków komercyjnych*. „Bank i Kredyt”, 1998, nr 4.

MERGERS AND ACQUISITIONS IN THE BANKING SECTOR IN POLAND IN 2009–2013

Abstract. The paper analyzes the mergers and acquisitions in the banking sector in Poland, and determined their impact on the structure of the sector and its concentration. The analysis was conducted between 2009 and 2013. In the analyzed sector was found growing concentration of capital in the form of mergers and acquisitions. All indications are that this trend will be maintained in subsequent years. Dominant share in the Polish banking sector are entities controlled by foreign investors, but in the period has been a slight decrease in this regard. In the analyzed period made as a result of mergers and acquisitions, we can observe an increase of concentration of the banking sector.

Key words: banking sector, merger, acquisition, consolidation, concentration

